

žádoucnou, aby vhodnými opatřeními státu a lidské společnosti požívání lihových nápojů bylo obmezeno a, možno-li úplně vymýtěno. Tuto vlastnost sdílí lihové nápoje s mnohými jinými druhy poživatin. Zákonům, jejichž účelem jest zabezpečiti nerušené zásobování spotřebitelstva předměty potřeby, počítati jest s potřebami, které obyvatelstvo skutečně pociťuje a ukojiti hledí, tedy i s potřebami, které z těch neb oněch úvah jsou státu a lidské společnosti nevítanými. Ohled tento musí potrvati po tak dlouho, pokud zákony ty jsou v platnosti, a nelze míti proto zření k tvrzení obhájcovu, že se zásobování obyvatelstva od vydání zákona o nedovoleném vývozu zlepšilo a že proto jest tento zákon co nejdříve vykládati. Nelze konečně pominouti ani okolnost, že hospodaření líhem, zejména pak rumem a výčepní kořalkou bylo státem dalekosáhle upravováno za tím účelem, aby se spotřebitelstvu dostalo zásobení zejména těmito posledními druhy lihovin v potřebném množství a za ceny přiměřené. Příslušná nařízení opírala se o zákon ze dne 24. července 1917 čis. 307 ř. zák., pokud se týče o zákon ze dne 15. dubna 1920 čis. 337 sb. z. a n., kdež byla vláda zmocněna, aby vydávala za příčinou mimořádných, válkou vyvolaných poměrů potřebná opatření v oboru hospodářském. Z toho vyplynula zejména obě dvě nařízení, upravující cenu rumu a výčepní kořalky, které přicházejí v úvalu, a to ze dne 2. března 1920 čis. 127 sb. z. a n. a ze dne 16. listopadu 1920 čis. 620 sb. z. a n. Konečně dlužno poukázati i na nařízení vlády republiky československé ze dne 7. května 1920 čis. 377 sb. z. a n. o výrobě a obchodu potravinovými náhražkami, které se opírá rovněž o zákon čis. 337/20 a v § 2 mluví jako o náhražkách potravin, též o náhražce piva (čis. 18) a o náhražce kořalek, rumu, koňaku, araku a jiných lihovin (čis. 20), z čehož rovněž vyplývá, že dlužno lihoviny pokládati ve všech druzích, jež nejsou zrovna luxusními potřebami, za předmět potřeby ve smyslu zákona o nedovoleném vývozu. Právem proto započel nalézací soud v úhrnnou hodnotu veškerých předmětů, obžalovaným vyvezených, také hodnotu jak výčepní kořalky, tak i rumu, o které tu šlo. Hodnota všech těchto předmětů i s hodnotou vyvezeného teiete převyšuje však 500 Kč, a právem proto obžalovaný byl uznán vinným přečinem nedovoleného vývozu. Odsouzení pro přestupek tohoto zákona nemůže proto přijíti vůbec v úvalu.

Čís. 1070.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).

Pletichy podloudným obchodováním cukrovou zadinou. Pokud přichází tu v úvalu pouhý správní přestupek dle § 24 vládního nařízení ze dne 23. září 1919, čis. 519 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1923, Kr. I. 1113/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Bedřicha K-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 12. května 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 11 čis. 4 zákona ze dne

17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem dle § 7 (1) téhož zákona — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Nalézací soud podřadil jednání obžalovaných K-a a T-a skutkové podstatě přečinu pletich, shledav je jednáním nedovoleným, nezákonným, jelikož obžalovaní jednali proti známým jim předpisům vládního nařízení ze dne 23. října 1919, čís. 519 sb. z. a n. Rozsudkové důvody poukazují především na § 8 tohoto nařízení, dle něhož veškeré v Československé republice toho času pohotové zásoby nezdaněného cukru byly pod závěrou s účinkem, že dotčený cukr bylo lze toliko dle pokynů cukerní komise zpracovati, spotřebovati, dobrovolně nebo vnuceným způsobem zciziti a že nebylo vůbec dovoleno s ním nakládati bez poukazu komise. Bylo pak jen důsledkem uplatnění této stěžejní zásady úpravy obchodu řepovým cukrem, vztahující se na všechny druhy cukru, tedy i na cukrovou zadinu, stanovisko, které zaujala Československá cukerní komise ve svém přípisu ze dne 31. ledna 1921 a které dle rozsudkových důvodů za své přijal i nalézací soud, že totiž podnik měl, nebyl-li s to přidělené mu zadiny zpracovati, požádati cukerní komisi, by přebytečné množství zadin oddisponovala, že však v žádném případě nebyl oprávněn, zadinu ty prodávati jiné firmě. Přípis poukazuje v tom směru výslovně na vládní nařízení čís. 513 sb. z. a n. z roku 1919, dle jehož § 9 (6) byly podniky, jež používají cukru a jej zpracovávají a jimž byl cukr přidělen přímo komisí nebo na její rozkaz, povinny tohoto cukru použití neb jej zpracovati jen v témž podniku, k témuž účelu a v témže čase, pro který byl cukr přidělen, a dle něhož nebyly oprávněny upotřebiti nebo zpracovati jiný cukr než cukr, jenž jim byl přidělen komisí nebo příslušným správním úřadem první stolice. Důležitým je dále ustanovení § 8 (6) vládního nařízení, dle něhož závěra, která jinak končila zdaněním nebo vyvezením cukru, v příčině cukru přiděleného podnikům, používajícím a zpracovávajícím cukr [9 (6)] oživila co do cukru, který by nebyl v ustanovené době použit nebo zpracován. Tyto předpisy nepřipouštějí, jsouce správně vykládány, ni nejmenší pochybnosti o tom, že způsobem, vyloučeným v nich pro případ, nebyl-li podnik s to, přidělený mu cukr z kterékoliv příčiny zpracovati, měli se zachovati i obžalovaní, nebylo-li možno přidělenou zadinu zpracovati pro její neupotřebitelnost v podniku obžalovaného T-a, a to bez rozdílu, zda byla k tomu účelu neupotřebitelná již pro svou prvotní špatnou jakost či proto, že se ať jich zaviněním nebo bez něho zkazila později; za žádných okolností nebyli oprávněni, prodati ji jinému podniku. Je tudíž bezvýznamnou odpověď na otázku, zda souviselo vytékání zadinu, po případě její neupotřebitelnost v podniku obžalovaného T-a s její špatnou jakostí, či bylo-li přivoděno jejím špatným uložením, a rovněž ani na tom nesejde, zda bylo zadinu, v cukrářském podniku jmenovaného obžalovaného neupotřebitelné, možno použití k jinému účelu, zejména k výrobě povidel, ku které jí dle rozsudkového zjištění upotřebil Antonín B. Důvod zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř. uplatňuje tudíž zmateční stížnost veskrze neprávem. Dovolávajíc se hmotněprávního důvodu zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř., zmateční stížnost namítá především, že vládní nařízení ze dne 23. září

1919, čís. 519 sb. z. a n. neobsahuje předpisů, které předpokládá nalézací soud, shledávaje jednání obžalovaných nedovoleným a nezákonným. Bezpodstatnost námítky je zjevna již z hořejších úvah, k nimž tudíž netřeba co dodávati. Pokud však zmateční stížnost dále namítá, že rozsudek neprávem spatřuje v počínání obžalovaných také jednání podloudné, kdyžť prý byl cukr, přidělený firmě T. a spol. (obžalovanému T-ovi, bez jakýchkoli potíží vydán obžalovanému K-ovi a jím také zaplacen, stačí poukázati k tomu, že jednak rozsudek dospívá k závěru, že v podstatě šlo jen o úmluvu (mezi obžalovanými), že Kraus odebere cukr pro T-a a jej k sobě vezme pouze na sklad, zejména pak, že za řízení v první stolici nic nenasvědčovalo tomu a ani zmateční stížnosti netvrdí, že se o oné transakci dověděla cukerní komise; pro posouzení otázky zavinění obžalovaných by však zůstalo nerozhodným, že nezachovala se dle předpisů vládního nařízení ani firma F., jejíž prostřednictvím byla zadina dodána. Neprávem namítá dále zmateční stížnost, že zadinový cukr, ponežvaž ho byl velký nadbytek, byl v naprosto volném obchodě. Námítka ta je především právně bezpodstatna, neboť je samozřejmo, že platnost a závaznost obmezujících ustanovení vládního nařízení o úpravě obchodu řepovým cukrem nebyla ani nemohla býti odvislou od dočasné výše pohotových zásob cukru vůbec nebo jednotlivých druhů jeho zvlášť. Ostatně ocitá se zmateční stížnost tvrzením, že byl zadinového cukru velký nadbytek, v rozporu s rozsudkovým zjištěním, shodujícím se dokonce doslovně s údajem samotného stěžovatele při hlavním přelíčení ze dne 20. prosince 1920, dle něhož byl v rozhodné době, na podzim 1919, citelný nedostatek cukru. Dovolává-li se zmateční stížnost údaje jednotlivých svědků, dle nichž prý byla cukrová zadina ve volném obchodě, že byla inserována, v obchodech nabízena, přehlíží, že by ani takovéto pouze faktické zjevy a poměry nezměnily ničeho na stavu právním a nepozbylo by ani tím jednání obžalovaných povahy jednání nedovoleného, nezákonného a zároveň i podloudného. Tím však nabylo jednání jich také rázu jednání, vybočujícího z mezí řádného a solidního obchodování a tedy i jednání nereelního. Zmateční stížnost dovozuje sice dále, že za takovéto jednání může býti pokládáno pouze takové počínání, které směřuje k tomu, by se jím pachatel domohl neoprávněného zisku. Tento názor je však právně zřejmě mylným. Neníť pojmovým znakem přečinu pletich snaha po zisku, nýbrž, jak zjevno ze samotné definice skutkové podstaty pletich dle § 11 č. 4 lichevního zákona, jen způsobilost jednání, stupňovati cenu předmětu potřeby. Tuto způsobilost napadený rozsudek výslovně zjišťuje.

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř. zmateční stížnost namítá, že počínání stěžovatelovo jakožto jednání, přičící se pouze ustanovení § 9 (6) vládního nařízení čís. 519/19, podléhá ve smyslu § 24 téhož nařízení jen potrestání úřadem správním a že je nalézací soud nesprávným výkladem zákona podřadil skutkové podstatě přečinu pletich, která se na jednání to nevztahuje. Námítka, kterou zmateční stížnost uplatňuje ve skutečnosti důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., je právně bezpodstatna. Zmateční stížnost přehlíží, že dle § 24 vládního nařízení trestati bylo toho, kdo jednal proti ustanovením tohoto nařízení, správním úřadem pouze tehdy, pokud čin nepodléhal trestu přísnějšímu. V počínání stěžovatelově shledal nalézací soud, jak shora dovoděno bylo,

právem jednání nejen nedovolené, nezákonné, nýbrž i podloudné, tudíž jednání nereelní a vybočující z mezí řádného a solidního obchodování, které tudíž, zjistiv i jeho způsobilost, stupňovati cenu předmětu potřeby, správně a bez ohledu na ustanovení § 24 vládního nařízení čís. 519/19 podřadil skutkové podstatě pletich.

Čís. 1071.

Ke skutkové podstatě rozšiřování z a k á z a n é h o tiskopisu (prvý případ §u 24 tisk. zák.) stačí, stihá-li pachatele zavinění z nedbalosti. Lhostejno, zda zákaz rozšiřování spadá do doby, kdy byl pachatel redaktorem.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1923 Kr. I. 1408/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 23. září 1921, pokud jím byl obžalovaný Bohumil Š. dle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin §u 24 tisk. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863, zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným přečinem §u 24 zákona o tisku, jehož se dopustil tím, že v čís. 48 periodického, na Kladně vydávaného tiskopisu »Svoboda« ze dne 26. dubna 1921 stať »Dne 11. dubna 1920 . . . . . až . . . . . č. p. 71 u Votic« z článku »Zasláno« v č. 7 časopisu »Sociální demokrat« ze dne 15. dubna 1920 otištěnou, uveřejnil, tedy rozšiřoval přes to, že tato stať byla nálezem zemského trestního soudu v Praze ze dne 15. dubna 1920 zakázána a zákaz ten byl v č. 92 Úředního listu republiky československé ze dne 22. dubna 1920 řádně vyhlášen.

D ů v o d y:

Napadený rozsudek zjišťuje, že v obžalovacím spise ze dne 30. března 1921, jež obžalovaný v čís. 48 periodického jím redigovaného časopisu »Svoboda« pod nadpisem: »V demokratické republice se nesmí nic myslet« otiskl, obsažena jest stať, »Dne 11. dubna . . . . . až . . . . . čp. 71 u Votic« z článku »Zasláno«, která byla v čís. 7 periodického tiskopisu »Sociální Demokrat« ze dne 15. dubna 1920 na základě § 222 tr. zák. státním zastupitelstvím v Praze zabavena, zabavení to nálezem zemského trestního soudu v Praze ze dne 17. dubna 1920, potvrzeno a zákaz dalšího rozšiřování v čís. 92 »Úředního listu republiky československé« ze dne 22. dubna 1920 řádně vyhlášen. Přes toto zjištění nalézací soud obžalovaného redaktora Bohumila Š.-a dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin §u 24 zákona o tisku sprostil a z důvodu, že obžalovaný, který dozna', že článek »V demokratické republice se nesmí myslet« četl a že jej do tisku dal, hájil se tím, že prý nevěděl, že ona stať byla zabavena, a ponevaž za řízení trestního nevyšly na jevo okolnosti, které by nasvědčovaly tomu, že obžalovaný měl o tom vědomost, že ona stať byla zabavena. Právem brojí zmateční stížnost státního zastupitelství proti tomuto sprostňujícímu výroku důvodem zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. jako právně mylnému. Nalézací soud přehlédl, že na obžalovaného vznesena